

Juha Niemelä

Arthur Arkadius Kylander – Amerikansuomalainen kupletisti

**Artikkeli amerikansuomalaisesta
lauluntekijästä Arthur Kylanderista**

Siirtolaisuusinstituutti – Migrationsinstitutet

Turku - Åbo 2003

<http://www.migrationinstitute.fi>

Arthur Arkadius Kylander – Amerikansuomalainen kupletisti

Amerikansuomalainen lauluntekijä Arthur Arkadius Kylander syntyi Liedossa vuonna 1892 ja kuoli Kaliforniassa vuonna 1968. Kylander työskenteli metsätyömiehenä ja kirvesmiehenä Mainessa, New Yorkissa, Pennsylvaniassa, Ohiossa ja Minnesotassa. Pula-vuosina hän toimi vaimonsa Julian kanssa Hollywoodissa hovimestari-kokki -parivaljakkona. Myöhemmin päätyivät puunkasvattajiksi lähelle Placervillea Kaliforniaan. Aktiivisinta lauluntekoaikaa olivat 1920- ja 1930-luvut, jolloin he myös kiertelivät laajalti esiintymässä amerikansuomalaisten parissa. Vaimo Julia osallistui lauluntekoon ja esityksiin sovittajana, pianistina ja hanurinsoittajana.

Arthur Kylander (1892-1968). Kuva 1920-luvun lopulta, jolloin Kylander kierteli amerikansuomalaisten asuinpaikkoja.

Kylanderien iltamaohjelma oli Brooklynin Sandalfo-haalilla 21.05.1927 seuraava:

*En minä herroille laulele
Neekerimalla Afrikassa
Paitaressu Vihtori
Muistojen valssi
Ylioppilas Suomesta
Kalle Kustaa Gustafson
Abraham Jacobitsh
-- väliaika 10 min. --
Suojeluskuntalainen
Talon tyttö vanhasta maasta
Lumber Jäkki
Lopuksi yleiset tanssit, soittaa Lauri Herranen*

Ohjelmaan sisältyi aina tanssit, ja kun pariskunnalla tuolloin ei ollut vielä kokemusta tanssisoitosta, he käyttivät apunaan tunnettuja hanuristeja. Vuoden 1928 syksystä keväeseen 1929 oli kiertueen kolmantena jäsenenä entinen viipurilainen, Connecticutiin asettunut kanafarmari Jack Häkkinen. Hänen avullaan illoista saatiin loppuun saakka täysipainoisia. Raivaajassa todettiin Ohion Clevelandista:

"Humoristilaulaja Kylander antoi esitystilaisuuden täällä Raittiushaalilla t.k. 24 p. Yleisöä tilaisuudessa oli istuimet täynnä. Laulajan esittämä ohjelma oli hänen itsensä tekemää ja voimme pitää sen kokolailla sisältörikkaana ja oli se yleisöön menevää".

Saman valtion alueella Warrenista on toinen kirjoitus:

"Arthur Kylanderin Laulu- ja humori-ilta lauantaina maalisku. 23 p:nä onnistui hyvin. Yleisöä oli kertynyt omasta ja naapurikaupungista kohtalaisen suuri joukko ja näytti, että yleisö oli ohjelmaan sekä esiintyjiin tyytyväisiä".

Arthur Kylanderin laulut olivat vahvasti IWW:n (tuplajuulaisten) eli Industrial Workers of the World henkeen tehtyjä. Tämän työväenliikkeen suunnan kannattajat kirjoittivat ahkerasti tuttuihin sävelmiin tehtyjä huumorilauluja ja julkaisivat laulukirjoja. Kylander katseli maailmaa suomalaisen siirtolaisen, metsätyöläisen ja kulkurin silmin.

Sanallisen säilänsä Kylander iski moniin asioihin. Tuloksena syntyi muun muassa "Siirtolaisen ensi vastuksia", joka kuvaa nasevasti sopeutumista oppimisen kautta:

*Taakse jäi jo Suomenniemi häipyi taivaankannen taa
muiden lailla johti tieni tänne lännen kultalaan.
Vieras kieli kuin se kaikui sitä kuuntelemaan jäin,
ensi sanat mieleen painui joita muistelin mä näin:
No sir no sir no sir no-o-o sir no sir no sir no*

*Rautatielle kuin mä kuulin että miestä tarvitaan
työhön pääsin sekä luulin: työssä myöskin olla saan.
Huudettiinpa mulle siellä: horiop ja muutakin
mä kuin en ymmärtänyt vielä siksipä vain vastasin:
No sir no sir no sir no-o-o sir no sir no sir no*

*Kerran taas kuin määrää vailla Missourissa astelin
rakastuin mä aika lailla nuoreen neitoon tietenkin.
Vannoin hälle: rakkahani sua yksin lemmin vain,
pyysin: tullos omakseni mutta vastauksen sain:
No sir no sir no sir no-o-o sir no sir no sir no*

*Lentoansa aika lentää sitä ei voi vastustaa
mutta myöskin aina sentään aika jotain opettaa.
Ymmärrän jo mainiosti sanotaan jos: teik joor taim,
vaan horiop ken huudon nosti siihen yhä tuumin vain:
No sir no sir no sir no-o-o sir no sir no sir no*

Miten tärkeää onkaan tietää oikea-aikainen kyllä tai ei. Oiva osoitus siitä mitä suomalaisen siirtolaisen sopeutumisesta voi seurata on kupletti "Ja ny mnä reissa vanha maaha":

*Mnä ole tääll' Ameriikas elely ja ollu
Mut ny mnä ole semmose päätöksse tullu,
Ett minu tarvita vanhas maas
Ja sentähre mnäki reissa taas.
Koko Suome maa minusta avu saa.*

*Ku en mnä oll maurun täll' noit suuri palkoi
Ole vaa kautan kui pal se oll markoi
Ja ain ku mnä valmiiks se räknäsi,
Nii koht sitä kurssii taas entrattii.
Ku litviikki se tull ol kaikki sekas mull.
Ku ai sitä kurssii vaa entrattii.*

*Ny mnä sit meinaa ett Turu puolt josta
Taeran mnä ittellen talonki osta.
Mä haera sit trenkei ja piikoi vaa
Nii ite mun tarvit ei arpeettaa
Siit näet mnä eten tääl ol seivan tuihan pääl,
Ku ite mun tarvit ei arpeettaa.*

*Sit pitäjä kirkkherral pirä mnä baali
Ja herroi viel muitkii mnä sin sit haali.
Mnä hypätä tanseis siäl pastorskaa.
Mut pruustinnal praakka mnä enkelskaa
Siäl on elämn siis Niiko vilju pliis
Ku pruustinnal praakkaa mnä enkelskaa.*

*Ja kylmar se muu siäl ennenmuuta
Valitseva varmaste eruskuntaa.
Niiki se käyp viäl ai kes soo,
Ku tämä poik ei ole mikkä ai tun noo
Puri smartti kai Enks ole vai ?
Enkä mnä ole mikkä ai tun noo.*

*Ja niiki mnä luule et aikas ne ällä
Ja präsitenti ehrokkaas minu siäl tällä
No pärjää mnä siinäki jesseri.
Ai kaaret veri kut memori.
Tääl on järki pääs Ja se ei ole jääs
Enkä mnä ole mikkä nosseri.*

*Ja kylmar mnu täytyy jo lähtee juur sassi
Konsuli virastot hakemaa passi.
Mnä ole kaik asiat praakan jo kait
So ai tel juu eweripari nau kuut pai*

*Ai kaat hori tuu So ai vis seim tu juu
änt ai tel eweripari nau pai pai. (Kylander Humor.lauluja I 13)*

Voisiko paremmin kuvata amerikkalaistuneen suomalaisen aikomuksia -- tuskinpa vain. Huomattavaa on myös, että Kylander Pekkarisen tavoin käyttää hyväkseen kotoisen murteen suomia mahdollisuuksia kupletissaan. Kylander ottaa kuitenkin varsin mielellään aiheekseen myös vanhan maan tapahtumat. "Suojelukuntalainen" satirisoi nimensä mukaisesti suojeluskuntalaista Alitalon Erkkiä, josta olisi voinut tulla Suomen Mussoliini, vaikka ei osu ampuessaan edes makasiinin seinään. Silti mies on sopivaa ainesta sankaripatsaaksi. Arthur Kylander sepitti myös kansalaissodan jälkimaininkeihin liittyvän laulun "Talon Tyttö Vanhasta Maasta", joka lyö satiirisen ja aatteellisen piikkinsä Suomen yläluokan löyhään moraaliin ja yleiseen rikastumisen haaveeseen.

Amerikansuomalaisiin liittyvistä asioista on tarkasteltu esimerkiksi karjalakuumetta. Kohteena ovat henkilöt, jotka lähtivät 1920- ja 1930-luvuilla rakentamaan Työläisten valtiota Neuvostoliittoa. Heille Kylander on omistanut laulun "Jäähäväislaulu Kuzbaseen menijöille":

*Kauaksi tuonne Aasian puolle
Taistelutovereitamme taas matkustaa.
Tietoiset siitä ettei he niitä
Valmista viljaa itselleen heti siell' saa.
Alkavi työ kirves se lyö Metsästä kuuluu ryske,
Moukarit iskee alasinta. Kaivoksissa sulimoissa,
Kilvalla käypi jyske Työntasavalta kohoaa.*

Työtekoa ja etsintää on kupletissa "Muistoja Alaskasta", jossa lähdetään kullanhuuhdonnasta ja päädytään kaivosmieheksi, sekä kupletissa "Ylioppilas Suomesta", jossa arvonsa tunteva mies on lopulta Amerikassa jätkien kanssa metsätöissä.

Suurten Järvien alueilla oli 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa siirtolaisille tarjolla runsaasti metsätöitä. Kun metsät tältä alueelta alkoivat loppua, kukoisti metsäteollisuus vielä monien vuosien ajan Tyynen valtameren rannikon jättiläismetsissä ja aina nykyään asti Kanadan metsäseudulla.

Maaseuduilta lähtenyt suomalainen siirtolainen oli yleensä perehtynyt tukinkaatoon, uittoon ja kuljetukseen, ja usein hän löysikin ensimmäisen työpaikan metsätyömailta. Olosuhteet joissa työtä jouduttiin tekemään olivat kuitenkin varsin toisenlaiset kuin Suomessa.

"Rautatie kulkee metsään ja sitä mukaa sitä jatketaan kun keritään puut kaatamaan lähitienoilta. Saat hyvää kyytiä tyhjässä hirsivaunussa ja pian ollaan metsäkämpillä. Koko tukkihomma on toisenlaista kuin Suomessa. Punapuu kaadetaan ensin jätetään siihen siksi että auringonpaiste ehtii kuivaamaan havun. Sitten sytytetään puu palamaan tuli polttaa oksat ja muun töryn pois. Tämän perästä tulevat kuorijat ja ne jotka sahaavat puut pölkyiksi. Sitten tulee miehet koneineen hevosineen ym. kulettamaan hirsirautatien varrelle". (Järnefelt-Rauanheimo 1899a, 189-193.)

"Kun metsätyöt alkoivat Pohjois-Minnesotassa ja Ylä-Michiganissa niihin tuli työmiehiä kaikilta suunnilta: Kanadan ranskalaisia Quebecistä, lentojätkeä Etelästä, saksalaisia, puolalaisia, norjalaisia ja suomalaisia. Suomalaiset olivat runkojoukkoa joka oli tottunut pitkiin työpäiviin ja upottavaan hankeen ja sohoon. He opettivat muille kuinka puut kaadetaan nopeasti ja sahataan tukeiksi." (Sariola 1982, 63.)

Suomalaisille metsänhakkuu oli usein väliaikaista työtä. Maat olivat märkiä ja ruoka huonoa Hines Campissa Wisconsinissa. Monet kojutalot muistuttivat harakanpesää. Puulattioita puuttui tomu verhosi kaikkea. Erästäkin todettiin, että siihen kuului ainoastaan yksinkertainen ovi, yksi hyvin pieni ikkuna ja hyvin pieni aukko katossa ilmanvaihtoa varten. Iltasella metsätyöläiset peseytyivät, pesivät ja silittivät, paikkasivat ja parsivat, pelasivat, povasivat, lukivat aikakauslehtiä, keskustelivat ja joskus väittelivät suuriäänisesti majapaikoissa, jotka olivat täynnä tupakansavua, hienhajua, sairaan yskintää ja likaa. (Kolehmainen 1985, 43-44.)

"Kaikki miehet ovat tukkiyhtiön ruuassa ja asuvat varta vasten tehyissä helposti kokoonpannuissa lautahökkeleissä eli kämpeissä. Surkeaa siivottomuutta on näissä asunnoissa, joissa satakin työmiestä asuu yhdessä eikä ole naisen kättä siistiä tekemässä. Seinämillä on vuoteita kahdessa kerroksessa. Makuuvaatteiden varustaminen on kunkin työmiehen omassa hallussa. Tulen paikka on keskellä lattiaa. Nuotio siinä palaa ja katossa on aukko savun päästämiseksi mutta se täyttää vain puoleksi tehtävänsä. Kämpä on savua täynnä eikä suinkaan hengitys ole hauskaa. Tarkemman huolen yhtiö pitää siitä, että kiinalainen kokki ei myöhästyisi torvea toitottaessaan vähän yli kello viiden aamulla. Aamiaisen syötyään menevät he työhönsä kello 6 aikaan. Päivällinen syödään kello 12. Puolessa tunnissa on syötävä ja kulettava matka edestakaisin työpaikalta. Kello puoli yhdestä puoli seitsemään illalla tehdään sitten työtä. Illallisen jälkeen rientää kukin kämppäänsä ja juttelee nuotion ääressä toverinsa kanssa." (Järnefelt-Rauanheimo 1899b, 189-193.)

Keväällä metsätyöläinen palasi niihin tukkikaupunkeihin, joita oli syntynyt työmaiden lähetyville. Kaupungeissa odotettiin työmiehiä ja valmistauduttiin ryntäykseen. Kapakoitsijoilla oli käteistä rahaa ja miesten tarvitsi vain luovuttaa heille ansionsa osoittavat paperilaput (time slips), niin kapakoitsijan kirjuri merkitsi ylös miehelle kuuluvan luoton vähentäin siitä 10 prosenttia omina kuluinaan. Vanhemmat ja varovaisemmat miehet menivät ensin kauppiaan luo, missä he muuttivat käteiseksi vain muutaman dollarin verran ja jättivät lopun luotoksi tarpeen varalle. Jotkut menivät postitoimistoon lähettämään perheilleen rahaa. Metsätöihin kyllästyttyään jotkut ryhtyivät kaivostyömiehiksi. Jotkut palasivat Suomeen. Osalle metsätyöstä tuli silti elinikäinen ammatti. (Kero 1976, 88-89.)

Eräs varsinainen huumorin kukka Kylanderin lauluista onkin juuri Amerikan metsätyöläisistä kertova "Lumber-Jäkki", jossa aatteellinen aines on sulassa sovussa muun kansa. Laulun antama metsätyöläisen minän roolikuva lennokas ja sanallisesti hersyvä. Ei ollut ihme että laulu säilytti paikkansa myös seuraavienkin amerikansuomalaisten sukupolvien ohjelmistoissa:

*Terveisiä korvesta, sydän maalta salolta,
villin luonnon laitumilta metsän povesta.
Missä riemut kaupungin poissa on ja muutenkin
pojat siellä elää saa kuin munkit luostarin.
Niinpä kärsivällisyys se ylös kuohahti.
Lumber-Jäkki kämpän jätti sekä päätteli:
Yksi elo elettävä meillä omi vaan
siis nyt pojat kaupungissa hiukan juhlitaan.*

*Tunnelmasta korpien, Herrat laulaa ihailten,
Kuinka kaikk' on runollista alla honkien
"Lumber-Jäkki" eikös vaan, Onnen poika tosiaan,
Kuin saa siellä honkain alla elää eloaan.
Ruokana, - no tietysti, on tuore liha ain',
säilytetty Chigago'ssa vuosikymmen vain.
Siellä marjat makiat on eessä mansikat;
"Binssiksi" tok' kaupungissa niitä haukkuvat.*

*Siellä ilta myöhällä, Pojat kuin on petillä,
Silloin tällöin kajahtaapi kumma sävelmä.
Äänen sen jos kuulisi Herrat, varmaan luulisi,
Että pojill' kämpässä on iltakonsertti
Mutta unen helmoissa jo pojat uinahtaa
Ja iltaseksi syödyt "binssit" ne ne soinahtaa.
Hongat säestää huminallaan, paistaa täysi kuu.
Runollista, tottamaar se onkin, eikös juu?*

*Kyllä on siell' korvessa Niin runollinen tunnelma
Että kaupunkiinkin vielä sieltä tultua
Silmissä on neitonen, Herranjee, niin suloinen!
Olkoon ijältänsä vaikka kuudenkymmenen.
Oikeimpa se mieli oisi suukko suikata.
Halata ja kiikutella hiukan polvella.
Kuin on täynnä runollista korven tunnelmaa,
Voihan siinä muutenkin viel' hiukan hairahtaa.*

*Meillä metsän pojilla Ei oo toki hienoja
Vaatteita ja muitakaan ei herras tapoja.
Myös ei sanahelinää Käytä metsän pojat nää,
"No perkele" on tervehdys kuin tuttu yllättää.
Kumarrukset, hienot vaatteet, helske sanojen,
Peittona vain voipi olla häijyn sydämmen.
Ne ne sopii ruhtinaalle, diplomaatille.
Vaan ei meille, lokareille, korven pojille.*

Samoin kupletissa "Hoobo" todetaan muun muassa seuraavasti menneestä tai nykyisestä olotilasta:

*Me rautatiet laitamme ympäri maan
Itse varkain vaan niillä ajetaan
Ja vaikkapa präärillä kylvän ja puin
Olla saanut olen tyhjin suin.
Alaskan, Monttanan
Kaivoksissa myöskin väliin aherran
Utahin, Texasin
Metsissäkin heilunut on kirveeni.*

Mutta jotakin hyvääkin voi olla olemassa:

*Taas kohta kun tullut on talvinen sää
Kohti etelää menee poika tää
Ne etelän neidotkin oottavat siell'
Jos he viime reisun muistaa viel'
ääni soi: come on boy
Enpä toki kutsuansa kieltää voi.
Musta suu, I love you
Siimeksensä suopi meille palmupuu.*

Työttömyys, tuo huonojen aikojen vitsaus, oli myös seikka, johon Kylander tarttui Hiski Salomaan tavoin, mutta menen yksityisen ihmisen tasolle, kuten seuraavassa "Työttömän valssissa":

*Kun kuljin ma kulkurin lailla,
Oli mullekin käynyt niin,
Ett' työtä olin myös vailla,
Menin tehtaisiin ja kaivoksiin.
Vaan kaikkiall' silloin sain kuulla vain sen
Come around again yes come around again,
Me ehkä jos joskus viell' tarvitaan,
Ei tiedä vaan come around again.*

*Kun nälkääkin aloin jo tuntemaan,
Leipälainista lohtua hain
Vaan kaikk' oli ehditty jakamaan.
Minä tyhjänä palata sain.
Ja jakaja mulle vain taas sanoi sen
Come around again yes come around again,
Taas huomenna jos sulla nälkä on,
Niin sitte sa come around again.*

*Ma huonetta etsin nyt itsellen,
Miss' yöt edes nukkua vois,
Vaan pettyivät siinäkin toivehen,
Sillä kaikk' oli vuokrattu pois
Sillä jokainen heistä taas mull' sanoi sen
Come around again yes come around again,*

*Jos sattuisi joku pois muuttamaan,
Ei tiedä vaan come around again.*

*Myös entisen lemmityn tapasin
Ma kerran näin matkallani.
Jo naimisiss' oli siks' arvelin:
Hän kotiinsa mun kutsuvi.
Taas erehdyin sillä sain kuulla taas sen,
Come around again yes come around again,
Taas joskus kun ukkokin työssä on,
Niin sitte sä come around again.*

*Mä mietin jo taivaaseen matkustaa,
Ja jättää tään matoisen maan,
Vaan pikkaisen vielä se peloittaa
Ett' sielläkin vartoa saan.
Jos Pietari portilla sanookin näin:
Come around again yes come around again,
Apramin helma on täysi nyt,
Vaan keväällä come around again.*

*Vaikk' nälissään kuljen niin kuitenkin
Siit lohtua rintani saa,
Kun tiedän ett' vuorostaan herratkin
Leipälainissa viell' jonottaa,
Ja silloin saan sanoa minäkin näin:
Come around again yes come around again,
Hyödyllist' työtä kuin ensin teet,
Niin sitte sä come around again. (Kylander Humor. lauluja I 8)*

Tässä työttömän valssissa oli välähdys toiveikkuutta kaiken harmauden keskellä; tulisi aika herrojenkin olla soppajonossa.

Aina 1800-luvun loppupuolelle asti Yhdysvalloissa oli tarjolla maanviljelyyn sopivaa rai-vaamatonta maata. Kun siirtolaisuus Suomesta 1860- ja 1870-luvuilla alkoi, oli Minnesotassa ja sen länsipuolella vielä uudisviljelijälle tarjolla maata. Pohjois-Minnesotassa Ylä-Michiganissa ja muualla keskivaltioiden yläosissa syntyi vuosisadan vaihteessa suomalaisten perustamia uudiskyliä, joille he antoivat nimeksi Kalevala, Lonnrot ja Salo (Minnesota); Kaleva Nisula Toivola ja Tapiola (Michigan); Oulu ja Wainio (Wisconsin); Peltö ja Savo (Dakota). Suomalaisten saamat maat olivat yleensä metsäpalojen jäljiltä kuivia kuloalueita, laihoja ja usein syrjäseuduilla. Hallitus myi maata halvalla tai antoi sitä ilmaiseksikin. (Sariola 1982, 25.) Usea farmin hankkinut suomalainen otti maata kartan päältä. Maa osoittautui kelpolliseksi ja ajan mittaan liikenneyhteydet kohentuivat, mikä nosti farmin arvoa.

Vuosisadan vaihteen jälkeen farmarin ammattia havigelleet hankkivat maansa Minnesotan ja Michiganin kaivoskaupunkien läheisyydestä, jolloin maatalous oli aluksi vain sivuelinkeino. Esimerkiksi mainikaupungin farmareista sopii Parkanosta vuonna 1913 siirtolaiseksi lähtenyt Anselm Hietanen. Hän oli aluksi erilaissa töissä useilla paikkakun-

nilla. Vuonna 1918 hän hankki Hibbingin läheltä maata, josta hän raivasi 45 eekkeriä pellosiksi. Yli 20 vuoden ajan Hietanen kävi kuitenkin työssä myös kaivoksessa ja ryhtyi vasta vuonna 1942 työskentelemään pelkästään farmillaan.

Vain muutamilla paikkakunnilla, kuten New York Millsissä ja Cokatossa, suomalaisten raivaamat farmit ovat siirtyneet sukupolvelta toiselle. Yleensä ne ovat autoituneet, kun Suomesta tulleiden uudisraivaajien käsi on väsynyt. Uusi sukupolvi on laskenut saavansa toimeentulonsa helpommin asutuskeskuksista kuin Pohjois-Amerikan oloissa huonoiksi katsotuilta maatalousalueilta.

Ajan tapahtumien lisäksi Arthur Kylander muisti farmareita, varsinkin kanafarmareita, kuten laulussa "Kuinka Heikki munitti kanojansa":

*Riskinsä kullakin on maailmassa
niin oli myöskin Heikillä,
ei sitä hänkään tätä elämänsä
ain ole tehnyt leikillä
Heikillänäät oli kanatarha
ja siitä sai olla huolissaan
kun kanat söivät orrella istui,
eivätkä menneet munimaan.
Vaan Heikki hän myös oli pelimanni
viuluansa hän rakasti,
sille hän huolet vaivansa kertoi,
ja viulu se häntä lohdutti.*

*Kerranpa aamulla päivä jo paistoi
vaan kanat istuivat orrella,
pätkähti keino Heikillä mieleen
ja sitä hän päätti koetella.
Seinältä hän viulun otti
Tarkoin kielet viritti
housujansa ylös nosti
ja kanatarhaan käveli.*

*Siellä kun Heikki viulunsa laski,
laski sen polkan tulisen,
aivanpa silmät tuumia kaksi
suureni päässä kanojen.*

*Juukelis sentään kun tuli hetki,
soitto se alkoi vaikuttaa
kukko jo kiekas kiekas ja iski
niskasta kiinni kanojaan.
Kanat kaikki kuoputteli
rivakan polkan tahdissa,
pöly se maasta kohoeli
niinkuin tanssisalissa.*

*Ja nurkassa kuin yhä viulu se lauloi,
oikeinpa kukkokin toisinaan
orrelle nousi ja kaulaansa nosti
ja hihkaisi joukkoon innoissaan.*

*Ihmeitä Heikin soitto sai aikaan
kun kanat alkoivat munimaaan
Toisinaan myös meni niin päätti Heikki,
kukkokin aivan seisaallaan.
Naapuritkin ihmeissänsä uteli ja kyseli;
että millä kumman lailla Heikki kanat munitti.
Heikki vaan päästeli soitolla viulun
siinä se taikavoima on.
Ja onko se ihme soitolla ennen
kaatuivat muurit Jerikon.*

*Soita nyt Heikki se polkka myös mulle,
mujakin illalla pyyteli.
Varjele taivas et toki sulle,
esteli Heikki ja selitti.
Aatteles jos kanain lailla
soitto alkais vaikuttaa,
pikkusuita ruokaa vailla
kohta ois' monta tusinaa.*

*Mutta Heikki vaan soittelee kanoillensa,
soittelee varhain aamulla
ja milloin vain nousee munain hinta,
myöskin hän soittaa illalla. (Kylander 1929 V-4058-A).*

On tielle toki tullut muutakin ihmeteltävää. Kupletti "Selkäranka Tohtori" koskettelee ki-ropraktikkaa, joka on tuntunut olevan kuin toisesta maailmasta. Kylander toteaa laulun säkeissä näin:

*Minä olin tässä maassa alkujaan vaan
niinkuin muutkin iikat vanhan maan
Että harteitani painoi raskas työ
ja kireällä piti pitää suolivyö
Mutta sitten kuin hiukan jänkistyin
niin muutenkin ma silloin edistyin
sekä luotani heitin poies shovelin
ja uuden uran itselleni valitsin
Nyt ma olen arvoltani herra tohtori
yes sir D.C. Kairo präktori.*

*Kohentelen nyt vain selkärankoja.
Parantelen sokeita ja rampoja.
Sairautta jos siis joku tuntevi
tulkaa tulkaa silloin minun luokseni kyllä*

*varmaan saatte avun selkärangasta
kun minä vähän nikamia aukaisen.*

Säkeistöt kiteyttävät humoristisella sävyllä Kylanderin ajatuksen, että suomalainen tulee toimeen ja menestyy, kunhan hän on sopivasti amerikansuomalainen. Minä muodossa oleva viesti on tarkoitettu kaikille kanssaeläjille. Laulussa toistuu tunnettu ajatus, että jokainen on oman onnensa seppä. Kylander viittaa kyllä suomalaisuuteenkin, mutta vain minän henkilökohtaisena, nyt jo taakse jätettyyn elämään kuuluvana asiana. Hän kuvaa samalla toki myös työläistä, mutta ei tuo mukaan aatteellisia roolimalleja, koska niille ei sanoman kannalta ole tarvetta.

Monet amerikansuomalaiset laulut kertovat siirtolaisten saapumisesta uuteen maahan. Sävyiltään ne ovat realistisia. Kuvattavat henkilöhahmot pohjautuvat usein todellisiin henkilöihin. Kyseessä voi olla laulaja itse, joka kertoo värikkäästi ja joskus ehkä liioittelunkin siittä, mitä on kokenut tai nähnyt. Sopeutuminen sekä yksilönä että ryhmänä heijastuu lauluissa. Kitkatonta ei ole ollut sulautua vähitellenkään ympäröivän yhteiskunnan amerikkalaiseen muottiin. Jotain omaa suomalaista on pakostakin jäänyt jäljelle. Arthur Kylanderille Suomi on maa, johon hänen luomansa minä voi palata ja saavuttaa taloudellista ja poliittista menestystä, toteuttamalla niitä oppeja joita hän on Amerikasta omaksunut.

Ympäröivän yhteiskunnan ja muutoksen paine näkyvät myös kuplettien kielessä. Arkipäivän käytössä olleet jokapäiväiset sanonnat ja asiat ovat siirtyneet säkeisiin. Samoin perinteeseen muokkautuneet uudet tavat ovat asteittain työntäneet vanhat tavat unohduksiin. Kupleteissa juuri tapakulttuurin muutokset ovat saaneet osakseen kovimman kritiikin.

Amerikansuomalaisten kuplettien sävy puhuttaessa vanhasta maasta on ollut usein kah-tiajakoinen. Suomea on muisteltu joko nostalgisesti tai sitten sitä kohtaan on vyörytetty melkoinen annos katkeraa lientä. Syynä on ilmeisesti ollut kulloinkin yksittäisen kupletin sepittäjän vanhan maan lähtötilanne. Yhdelle se on ollut sinänsä tavallinen siirtolais-taival, toiselle ehkä poliittisen tilanteen muutoksen aiheuttama väistämätön seuraus. Kyse voi olla myös tietoisesta asennoitumisesta. On muistettava, että suomalaiset USA:ssa olivat erittäin innokkaita poliittisesti, jolloin eri ryhmien edut ja erot näkyvät lauluissa. Oman osa kulttuurinsa muodostavat kupletit, joissa sisältö on työväen aatteen mukainen.

Voidaan sanoa, että kupletit oli tarkoitettu kaikille kuulijoille, jotka olivat valmiit vastaanottamaan sen sisältämän huumorin. Kupletit olivat varmasti eräässä mielessä tarkoitettu keventämään jokaisen ihmisen taakkaa, antamaan arkisen työntäyteisen päivän tilalle jotakin muuta, jolle saattoi nauraa ja joka näin hetkeksi karkotti huolet ja murheet.